

Kiri C. R. Jakobsonile

Armas Eesti vend!

Nõnda kui ajalehtedest juba lugenud olete, valuses Kirjameeste Seltsi ka Teid see komitee liikmeks, kus meie õigest kirjutamise asja peab tasuda püüdma. Nimelt tahan tuleva aasta korra otse selle pärast kokku tulla (saab meil laulupidu Tartus olema, — selle ajal) ja nõu pidada. Olge siis nõnda hää ja kirjutage ka omalt poolt täieste üles, mis Teie õigest kirjutamise poolest soovida ehk hääks kiita, nimelt täiendage seda üles, missuguseid punktisid Teie läbiräägitavaks tahate teha. See kirjatük saaks siis kõige hiljemine kuu aja pärast minu kätte, et meie asja (arvamised) trükki võime panna ja kirja näul nende kätte toimetada; keda osavõtmisele palume. — Kahju, et Teie Kirjameeste Seltsi koosolemisele mitte ei võinud tulla. Tehke seda ometi talvel Januari kuus võimalikuks. Meil on palju tähtsat läbirääkimist ja ajad lendavad kiirusega. viivitus on kahjuline.

Et Teie lugemise raamatut teine jagu ülema koolikohtu poolest Riias ära on keelatud (koolis pruukida), saab Teil juba teatav olema. Mis saate selle pääle tegema? Kahju ja pahandus! Aga raamatut saab minu arvates siiski muidu loetama ja päälegi «keelatud vili maitseb magusaste». Suus naga oleks sest paljugi arutada. Loodan siis, talvel.

Kirjameeste Selts korjab Eesti vana vara ehk rahva mälestusi hoolega ja püüame seda asja õige elavaks teha. Januari kuus tahan korjamise üle kindlasti küsimusi (resp. juhatusi) korrajatele ette panna ja trükki toimetada. On ka Teil võimalik meid nüu ja teuga selle poolest aidata; siis oleksime südamest tänulikud. Juhatage meile nimelt mehi, kes kõlblikud korrajateks. Meie peame asjaga nii kaugele jõudma, et igast kihelkonnast viimati võib ütelda: nüüd on kõik läbi uuritud ja suurt saaki pole siit enam leida (nimelt laulude poolest). Minu Vana Kanle esimene jagu saab pea välja tulema. Viimist poognat trükitakse. — Aleks.-kooli asja poolest Väandras peame suusõnaga seletust tegema. Tulge ja jälle tulge talvel Tartusse.

Minu kodune olemine on, Jumalale tänu, õige õnnelik, naine ja lapsed terved. Lapsi on mul kolm: üks tütar (6 aast. v.), 2 poega (tõine 4 1/2, tõine 1 aasta vana).

Sõbralikult Teid ja Teie abikaasat
tervitades J. Hurt.

1875 28/X

*Õnn, kui veel Taavataiste laulmed. J. D. P.
Kandis meie kallist isamaa,
Kudus Eesti rahvas lugu tõimeid
Hufansa tüulu kangaks,
Siadis sõimeid koma kandle peale
Tarka laulid. Kuulajade ees,
Kes siis kuulis hele, walju hääle
Rõemu tuncis igamees.*

*Oli talwe walget waipa keitnud,
Kwadene ilu sõigil' maal,
Totas featud tööle kõik mis peitnud
Soojad peawarjused külmal a'al,
Siis ka sulajiwad laulu foonid
'Kündjal', 'külmjal', 'aastajal',
Ni et lustlik laulust mehed hooned
Wasta kosjate murinid.*

1. novembril peab pedagoogilisel õhtul Tartus kõne «Mis keeles ja mis ulatuses tuleb meie eesti rahvakoolides õpetada».
- 1870 — 26. märtsil esimene «Kalevipoja»-õhtu;
26. aprillil esitab uue taotluse Trükiastjade Peavalitsusele ajalehe «Mesilane» väljaandmiseks;
6. juulil peab Helmes rahvusliku liikumise juhtivate tegelaste koosolekul kõne «Meie koolitatud ja haritud meestest»;
8. juulil valitakse Eesti Aleksandrikooli peakomitee presidendiks;
5. septembril peab pedagoogilisel koosolekul Tartus kõne «Eesti keele õpetamisest kõrgemais koolides».
- 1871 — esimesel poolaastal toimetab «Eesti Postimehe lisaleht»;
13. jaanuaril ilmub esimene avalik üleskutse rahvaluule kogumiseks («Eesti Postimehe lisaleht» nr. 2);
28. septembril valitakse Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi presidendiks;
- Mõni pilt isamaa sündinud asjost («Eesti Postimehe lisaleht» nr. 1—6, 8—10, 15—19, 23—25);
- Palve neile, kes jutustusi isamaa sündinud asjost armastavad («Eesti Postimehe lisaleht» nr. 27);
- Eesti Aleksandri-kool. Üks tähtis kuulutus ja palve kõlgele Eesti rahvale («Eesti Postimehe lisaleht» nr. 48; ka separaadina);
- 1872 — 25. veebruaril valitakse Eesti Kirjameeste Seltsi presidendiks;
- lahkub Tartu gümnaasiumi õpetaja kohalt;
12. novembril ordineeritakse kirikuõpetajaks;
3. detsembril introductseeritakse Otepää koguduse õpetajaks;
- Esimene aruanne tööst Aleksandri-kooli kasuks («Eesti Postimehe lisaleht» nr. 45—49; ka separaadina).
- 1874 — peab Liivimaa sinodil kõne «Eestimaa päevaküsimused» («Eestnische Tagesfragen»)
- 1875 — 27. septembril esitab rahvaluule publitseerimise ulatusliku kava EKS-i koosolekul;